

Література

1. Марцин В. С. Особливості залучення іноземних інвестицій за умов виходу з кризи / В. С. Марцин // Проблеми науки. — 2011. — № 3. — С. 2-9.
2. Худавердієва В. А. Стратегія залучення іноземних інвестицій у економіку України / В. А. Худавердієва // Фінанси України. — 2010. — № 6. — С. 62-71.

Акуленко Т. М.,

*студентка 2 курсу інституту прокуратури та слідства,
Національний університет «Одеська юридична академія»*

ПРОБЛЕМА ТІНЬОВИХ ДОХОДІВ В УКРАЇНІ

На сучасному етапі розвитку держави актуальність питання щодо тіньових доходів підприємств стає дедалі актуальнішим, оскільки їхня частка поступово збільшується. За даними станом на 2012 р. тіньовий сектор економіки України сягнув за різними оцінками 30-60 % ВВП. Станом на вересень, за оцінками НБУ, в Україні поза банками знаходилося майже 200 мільярдів гривень, але очевидно, що ця сума є лише частиною, оскільки існує ще значний валютний резерв. Питання, що є причиною, а що наслідком, залишається дискусійним: не до кінця зрозуміло, чи то наявність надлишку готівки сприяла тому, що тіньовий сектор економіки України сягнув за різними оцінками 30-60 % ВВП, чи то значний розмір тіньового сектору сформував попит на готівку.

Оскільки зусилля НБУ та уряду щодо стабілізації цінової ситуації не можуть бути дієвими, якщо поза контролем перебувають фінансові ресурси і податкова служба наразі об'єктивно нездатна ефективно відслідковувати тіньові доходи.

Тіньова економіка — це економічна діяльність, що не враховується і не контролюється офіційними органами та спрямована на отримання доходу шляхом порушення чинного законодавства. З точки зору характеру відтворювальних процесів у сегментах тіньової економіки, вона поділяється на: а) неофіційну (неформальну) економіку (легальна діяльність, яка не враховується офіційною статистикою через недосконалість статистичних спостережень); б) приховане виробництво (діяльність, яка дозволена законом і здійснюється виробниками, котрі мають на це право, але прихована від оподаткування); в) незаконну економічну діяльність (підпіль-

на економіка) (включає незаконне виробництво товарів і послуг, а також незаконний перерозподіл доходів і активів); г) кримінальну економіку (абсолютно незаконна економічна діяльність). Поширення тіньової діяльності залежить від стану економіки, рівня життя населення і деяких суспільних і державних інституцій, що породжують стимули до тінізації економічних процесів.

Станом на січень 2011 р. в середньому в кожній області виявлено 1132 найманих працівника, які отримували тіньові доходи. Сума легалізованого доходу складає 660 тис. грн., що з них у середньому надходить до бюджету 94 тис. грн. податку з доходів фізичних осіб. В приблизному кожний п'ятий підприємець виплачує тіньві доходи своїм службовцям і кожен 3третій — має працівників, які працюють без трудового договору та страхування.

Працівниками підрозділів оподаткування фізичних осіб в Черкаській області перевірено в поточному році 82 суб'єкти господарювання — юридичні особи з питань дотримання ними чинного податкового законодавства при виплаті заробітної плати робітникам та службовцям і 69 фізичні особи — суб'єкти господарювання. Порушення податкового законодавства виявлено на 70 підприємствах та в 35 громадян-підприємців. За результатами перевірок додатково нараховано 3304,8 тис. грн. (з цієї суми сплачено до бюджету 1294,2 тис. грн. податку з доходів фізичних осіб разом із пенею та штрафними санкціями).

Тіньова економічна діяльність перешкоджає чіткому уявленню про характер формування, розподілу й перерозподілу доходів у суспільстві; також слід відміти, що становлення факторної моделі доходів населення є дуже повільним і не сприяє розкриттю їх могутнього потенціалу, а майнове розшарування населення стає загрозливим для економічної та соціальної безпеки як окремих громадян, так і українського суспільства в цілому.

Але все ж таки основними причинами поглиблення та поширення тіньового сектора в перехідній економіці є:

- кризовий стан доходів населення та несформованість ринку праці;
- нерациональний правовий режим (суперечливість, відсутність механізмів здійснення, панування неформальних норм над формальними та інші);
- соціокультурні фактори: правовий нігілізм, патерналіські настрої, господарська ментальність та інші;

— інституційна несформованість факторних доходів населення.

Тіньова економіка значно дестабілізує суспільство і тому через її вплив звужується податкова база, зменшуються обсяги податків, дезорганізуються виробничі процеси в офіційній економіці і перешкоджають створенню нормально працюючих підприємств, посилюється кримінальна ситуація в країні.

Тіньові доходи не тільки накладають свій відбиток на динаміку доходів населення, а є й джерелом глибокої диференціації населення за рівнем доходів, наростання соціальних протиріч. Така ситуація є загрозою і потребує негайних заходів задля детінізації економіки. Необхідною умовою прогресивного розвитку суспільства є органічне поєднання економічного і соціального, що знаходить свою реалізацію у створенні в країні соціально-орієнтованої ринкової економіки, підпорядкованості реформування економіки суспільним цілям.

Література

1. Як державі заробити на тіньових доходах [Електронний ресурс]. — Режим доступу :<http://news.finance.ua/ua/~2/0/all/2012/11/02/290551>.
2. Ангелко І. Тіньова діяльність як джерело доходу: основні форми вияву / І.Ангелко // Галицький економічний вісник. — 2010. — No2(27).— С.108-115.
3. Податківці витягують тіньові доходи [Електронний ресурс] — Режим доступу :<http://www.mobus.com/khmelnitsky/194468.html>.
4. Статистичні відомості Черкащини [Електронний ресурс] — Режим доступу :<http://cityukraine.info/index.php?citynews=37943>.

Звездила А. Д.,

*студентка 2 курсу соціально-правового факультета,
Національний університет «Одеська юридична академія»*

РАЗВИТИЕ МАЛОГО И СРЕДНЕГО БИЗНЕСА В УКРАИНЕ

Предпринимательство — это ведущий сектор рыночной экономики, который обеспечивает насыщенность рынка товарами и услугами, способствует здоровой конкуренции, создает новый слой — «предприниматель-владелец»[1].